

duurzaamplus.nl

zelfstandig, onafhankelijk en ter zake

Groningen wekt in 2020 lokaal 34% duurzame energie op!

Désirée Crommelin, 14/03/2019

GRONINGEN WEKT IN 2020 LOKAAL 34% DUURZAME ENERGIE

OP! “Vier jaar geleden werd ik nog uitgelachen om mijn ambitie 21% duurzame energie in 2020 te willen opwekken. En nu wordt dat 34%. Het kan dus wel!” meldt Nienke Homan (GL) gedeputeerde Energietransitie en Milieu trots. De provincie Groningen besloot ruimte te maken voor mogelijkheden voor grootschalige opwekking van duurzame energie met zonnepanelen, windparken en voor energiebesparing in de industrie. Gisteren presenteerde zij ‘Zon op alle daken’ voor kleinschalig energieopwekking. Zo zorgt Groningen voor een breed draagvlak bij de burger en kiezer, thuis en op zijn werk. Dus hoezo onzichtbaar?

Uw portefeuille omvat Energietransitie en Milieu. Welke onderdeel is het belangrijkste in het beleid van dit college van Gedeputeerde Staten?

“Het zijn twee grote portefeuilles in een gouden combi. In deze tijd van ‘Parijs’, en de discussie rondom het Klimaatakkoord in Den Haag krijgt Energietransitie met energiebesparing en opwekking de meeste aandacht. Maar qua uitvoering vraagt mijn

portefeuille Milieu met Vergunning, Toezicht en Handhaving op onder andere reductie van CO₂-uitstoot de meeste tijd, omdat we in de provincie Groningen veel industrie hebben. Eigenlijk liggen de portefeuilles in elkaars verlengde: bij de aanvraag van een omgevingsvergunning voor bedrijven kijken we in het bijzonder naar het energieverbruik en de daarmee gepaard gaande CO₂-uitstoot.”

De consument is uw kiezer, die wordt gevraagd om zijn afval, vooral verpakkingsmateriaal te scheiden. Vindt u dat terecht? Is het niet de verantwoordelijkheid van de industrie om milieuvriendelijke verpakkingen te leveren?

“Ja. Daar moeten we naar toe. Ik voel me zeker aangesproken als gedeputeerde van een provincie met een grote chemische industrie. Kleinschalig heb je hier al een aantal bedrijven die biobased zakjes en bakjes maken van aardappel- en maiszetmeel of van uienschillen en die doen ze ook nog op windenergie. Gelukkig zie je, dat supers als Lidl en de Coöp deze verpakkingen gebruiken. Dat zal de komende jaren alleen maar meer worden. Het begin is er. Eigenlijk zou nieuw plastic van olie verboden moeten worden.”

Verboden leveren niet zo veel op, zeker vandaag de dag als het over klimaat gaat.

“Het is wel de oplossing als het om het klimaat gaat. Bij de afschaffing van de plastic tasjes was er veel weerstand, toch is die afschaffing vrij geruisloos verlopen en zijn we er nu aan gewend. Maar het gaat veranderen. In het concept Klimaatakkoord staat, dat er een CO₂-voetafdruk label komt, waarop de consument kan zien hoeveel CO₂ is uitgestoten tijdens het productieproces van het product. Dus van de grondstof tot en met in het schap van de winkel. De consument krijgt een keuze, en dus macht!”

VN-klimaatadaptatie-centrum

Leeft verduurzaming onder de Groningers?

“Dat kun je wel zeggen. Mensen willen hier van het gas af. Boeren, burgers en bedrijven, ze zijn de aardbevingen en het gedoe met de Rijksoverheid zat. Tegelijkertijd beseffen we, dat er wel andere energiebronnen nodig zijn om het gas te vervangen. Dat verklaart dat we zulke grote stappen hebben kunnen maken door ideeën, oplossingen en kleinschalige initiatieven voor duurzame energie, deels aangedragen uit frustratie. Dat gaf een flinke boost. Natuurlijk vergeten we niet hoe sterk Groningen economisch verbonden is met dat aardgas. Sinds de jaren '60 toen hier gas gevonden werd, heeft zich veel chemie-industrie gevestigd vanwege dat goedkope gas. Onze op gas-draaiende basisgrondstoffenindustrie bood en biedt, veel werkgelegenheid in een sector van relatieve schone fossiele industrie. Zeker in vergelijking met de chemie-industrie rondom Rotterdam die op de meer vervuilende olie draait. De chemiesector is dus belangrijk in mijn portefeuilles. De provincie is eigenaar van Groningen Seaports, dat het chemiepark Oosterhorn bij Delfzijl beheert. We zijn daar eigenaar van grond en infrastructuur. In het streven van de provincie naar een CO₂-neutrale economie heb ik veel te maken met de daar gevestigde bedrijven: Nouryon de chemiedochter van AkzoNobel, Delamine, Delesto, Lubrizol, Teijin Aramid en BioMCN, een producent van kunstmest en de grootste gebruiker is van aardgas in Nederland.”

Aardgas de economische motor in Groningen?

“Ik zal niet ontkennen dat aardgas Groningen veel heeft gebracht. We hebben een goede gasinfrastructuur met gasrotondes, bedrijven als de Gasunie, en GasTerra en veel kennis op het gebied van energie. Het gaat bij mij als gedeputeerde over het hier en nu en dus vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in onze provincie. Dat vraagt om kennis over duurzame energie en klimaatverandering. De energietransitie en de klimaatverandering vragen om een sociaaleconomische evolutie, die je hier weerspiegelt ziet in onze kennisinfrastructuur, die zelfs internationaal opvalt. Niets voor niets heeft het *Global Centre of Excellence on Climate Adaptation* van de Verenigde Naties zich in Groningen gevestigd. Vorig jaar is het prachtige duurzame gebouw door de toenmalige secretaris-generaal Ban Ki-moon geopend. Dit klimaatadaptatie-centrum heeft een grote aantrekkingskracht op jong en oud.”

U wordt de ‘waterstofvrouw’ genoemd. Is waterstof de energiebron van de toekomst? Gaat waterstofenergie het aardgas vervangen?

“Wat we tot nu toe zien is, dat bedrijven bezig zijn waterstofopwekking, niet de overheid. Ik denk dat er in twee of drie jaar in de industrie hierin grote stappen worden gezet. Waterstof is een goede vervanger van aardgas, omdat je met elektriciteit niet zulke hoge temperaturen kunt bereiken, noodzakelijk in menig productieproces.”

“Kenniss van energie zit in onze haarvaten”

Kan waterstof het aardgas in onze huishoudens vervangen?

“Waterstof wordt pas interessant voor de consument als het grootschalig opgewekt wordt en het dus competitief wordt met andere energiebronnen. Op dit moment is het verlies bij het omzetten naar elektriciteit nog te groot en ben je als consument met zonnepanelen en warmtepomp een stuk goedkoper uit. Het Klimaatakkoord dat in de maak is geeft ons als lokale bestuurders de opdracht om een regionale energie-strategie op te zetten. We gaan per wijk kijken hoe we de wijk van het gas kunnen afschakelen. De stad Groningen krijgt waarschijnlijk een warmtenet, waarvoor je minimale aanpassingen in huis hoeft te doen. Het gaat over ruim 50.000 woningen. Losstaande huizen zullen geïsoleerd worden en met een warmtepomp verwarmd worden.”

Uw college heeft zich tot doel gesteld in 2020 21 procent duurzame energie op te wekken. Het wordt 34 procent!

“Inderdaad. Ik werd vier jaar geleden om die 21 procent hard uitgelachen. We wisten als college dat we daarvoor grote stappen moesten zetten. Dat was best lastig. Dus besloten we niet naar elk huis te kijken, maar ruimte te maken voor mogelijkheden voor duurzame energie met zonnepanelen, windparken en voor energiebesparing in de industrie. Dat betekende dat alle gedeputeerden in het college met hun ambtenaren op alle fronten daaraan moesten bijdragen. Wel ben ik de coördinerende gedeputeerde. Toen ik in het kader van die 21 procent plannen voorstelde voor weer een zonneweide of windpark aan te leggen, kreeg ik het advies: Doe dat niet! Er zijn daken genoeg. Maar als provincie heb ik niets over een andermans dak te zeggen, dus daar zag ik niet veel in. Maar we hebben gelukkig een oplossing gevonden met ‘Zon op alle daken’.”

“Geen verkiezingsstunt, Groningen wil van het gas af.”

De reputatie van een provincie is onzichtbaar te zijn voor de burger. U gaat de burgers van Groningen helpen hun eigen duurzame energie op te wekken. Verkiezingsstunt zo vlak voor de provinciale verkiezingen?

“Het is meer dan een verkiezingsstunt. De Groninger wil van het gas af. Voor individuele subsidies hebben we niet genoeg geld, maar we hebben er iets op gevonden en komen daarmee inderdaad dichtbij de burger. Voor ons staat voorop, dat deze regeling toegankelijk is voor iedereen, want we wonen hier nu niet echt in het rijkste gedeelte van Nederland. Woensdag 13 maart presenteer ik ons plan ‘Zon op alle daken’, dat we samen met gemeenten in het kader van onze regionale energiestrategie opstelden. Door voorfinanciering kunnen de lokale energiecoöperaties verenigd in [Energie VanOns](#) en gros zonnepanelen kopen. Wie zonnepanelen op zijn dak wil, kan deze daar met een lening kopen en laten installeren. Als bewoner krijg je vervolgens korting op je huur en op de energiebelasting. Dat is toch zo’n een derde van je energierekening. Met de winst die je maakt als je meer stroom opwekt dan gebruikt, kun je de lening bij de energiecoöperatie af betalen.”

34% duurzame energie in 2020

Waren deze stappen voor Groningen genoeg om de 21 procent te halen?

“We halen zelfs 34 procent in 2020. Toen we deze ambitie uitspraken vier jaar geleden moest er veel gebeuren. Hoewel onze 21 procent onhaalbaar werd geacht, zetten het veel mensen, die van het gas af willen als het ware aan. Met hun plannen halen we volgend jaar 34 procent. Het kan dus wel! De grote stappen worden gemaakt door de industrie en landbouw van oudsher de grootste gebruikers en vervuilers. Niet alleen op energie, maar ook op uitstoot. De provincie Groningen is een van de provincies met de hoogste concentratie chemische industrie waar basisgrondstoffen worden gemaakt. Deze sector, die door de jaren veel gas uit de Groningse gasvelden heeft onttrokken en dat nog steeds doet, ziet ook de prijsstijgingen op zich af komen en zoekt naar energiebesparing, duurzame energieopwekking, hergebruik van grondstoffen en biogroundstoffen. Er is steeds meer oog voor CO2-neutraal produceren. Hoewel kleinschaliger maar groot in aantal, is de transitie in de landbouw gaande. Hier gaan veel boeren over tot biologische of natuur-inclusieve landbouw, rekening houdend met biodiversiteit en wei- en akkervogels. tegelijkertijd neemt in de chemie-industrie de vraag naar biogroundstoffen toe, dus neemt de teelt hiervan toe. Zo wordt een keten lokaler, kleiner en schoner.”

Provincie Groningen geeft het goede voorbeeld

Hoe zet je de Groninger aan? Leeft duurzaamheid in de provincie?

“Door een eerlijk verhaal te vertellen, want het vertrouwen in de overheid is hier heel laag. Wat is een overheid die je niet beschermt? Dat gevoel zit hier diep. Met het gevolg dat we een hoge graad van zelfredzaamheid hebben. Daar wil de provincie ruimte aan bieden, helder zijn en een voorbeeld geven. Door ons hele beleid is duurzaamheid vervlochten. We zijn niet afwachtend of vaag. We doen het en van mislukken leer je veel, is onze ervaring. Om bij onze eigen behuizing te beginnen: in het provinciehuis stoken we sinds 1 januari 2019 biogas en aardwarmte. Op ons moderne gebouw naast dit monumentale pand, liggen 300 zonnepanelen en de rest van

onze elektriciteit kopen we in via lokale energiecoöperaties. Daarvoor hebben we zelfs een officiële aanbesteding gedaan. Dat was pas echt vernieuwend. Vermeldingswaard is dat ons nieuwste inspectieschip elektrisch is.”

Groningen als provincie heeft niet alles in de hand. De kolencentrale in Delfzijl?

“Wij gaan wel over het verlenen van vergunningen, ook die van de kolencentrale in Delfzijl wat betreft bio-bijstook. Op dit moment zijn we aan het uitrekenen hoe groot dat deel kan en mag zijn en op welke termijn de kolen daarmee uitgefaseerd zullen worden. Het viel me pas geleden op dat minister Wiebes niet sprak over de kolencentrale in Delfzijl, maar over een centrale! Helaas gaat er nu nog als bio-bijstook hele planken de centrale in. Dat is verspilling, want op ons chemie-park in Delfzijl zijn er bedrijven die uit hout eiwitten en andere stoffen halen. Ik hoop dat binnenkort dat dat standaard wordt en de resterende pulp in de centrale als bio-bijstook gaat dienen. Wij zijn hier zuinig met grondstoffen.”

“Het gevoel zit hier diep: Wat is een overheid die je niet beschermt?”

Hoe zit met het verduurzaming van de andere portefeuilles binnen het college?

“We hebben als college ons de taak gesteld: verduurzaming of het nu gaat over de chemiesector, onze eigen provinciehuis, het openbaar vervoer, de landbouw, het erfgoed of de Waddenzee. Eilandjes binnen de organisatie zijn niet meer van deze tijd. Ik merk bij onze ambtenaren een zekere trots dat we zo ver gekomen zijn. 34 procent! Op alle fronten binnen de provincie maken we verduurzaming de centrale meerwaarde en zijn we consequent in de uitvoering daarvan. Zo hebben we voor het openbaar vervoer in de provincie net 100 elektrische bussen besteld en is er een aanbesteding voor tien waterstofbussen gedaan. Wat betreft het erfgoed – de oude Groninger kerkjes, oude boerderijen in het dorpsaangezicht – daar zijn door de aardbevingen grote zorgen over en die willen we duurzaam restaureren. Onze Waddenzee, ons strand en onze blik op de wereld willen we verduurzamen, de biodiversiteit er terugbrengen en zorgen voor de ecologische balans.”

Is deze gedrevenheid afhankelijk van wie erop deze stoel zit?

“Nee. Belanghebbenden kennen hun duurzame spoor, soms door de provincie ondersteund. Zo hebben we hard gelobbyd voor het hergebruik van afvalstoffen, die bij de afvalverwerking liggen en die in deze tijd niet meer vanzelfsprekend als afvalstoffen worden gezien. Dat geeft mogelijkheden tot nieuwe grondstoffen. Wat je ziet is dat creatieve broedplaatsen hiermee aan de slag gaan en nieuwe producten bedenken. Zo ook met de hennep teelt in Groningen. Van het afval van hennep worden grote bouwplaten worden gemaakt. Voorheen gebeurde dat in Tsjechië, nu in Oude Pekela, waar vroeger de strokartonfabrieken stonden.”

Hoe speelt de kennisinfrastructuur in op duurzaamheid, circulaire economie en klimaatverandering?

“Energie zit in de haarvaten van Groningen, dus ook in onze kennis. We hebben hier een doorlopende leerlijn van mbo tot vwo. Op alle vlakken en niveaus kun je hier energie studeren. Aan de *Energy Academy* of aan de universiteit waar je een minor kan doen buiten je eigen studierichting. Als provincie hebben we ons ingezet voor een

offshore wind-opleiding en een warmtetechnische opleiding in Delfzijl. Zij bieden een omscholing van drie maanden met baangarantie. In het klimaatadaptatie-centrum van de Verenigde Naties wordt door knappe koppen vanuit de heel wereld R&D gedaan op het gebied van klimaatverandering zoals de frequente overstromingen in Bangladesh als gevolg van klimaatverandering. Hun bevindingen kunnen als model dienen voor gelijksoortige problemen elders. Maar het klimaatadaptatiecentrum kijkt ook naar een probleem als het onze, de enorme verdroging in Noord Groningen door de landbouw. We zullen ons moeten aanpassen.”

Waterstofvrouw

Groningen Eerst? Lokale export Groninger waterstofenergie?

“Door de jaren heen hebben wij in opdracht van de Rijksoverheid het aardgas uit onze bodem aan heel Nederland en de rest van de wereld geleverd. Zo wordt dat door de Groningers gevoeld. Ze voelen zich te kort gedaan: de Rijksoverheid kreeg de lusten, het geld; de Groningers de lasten: aardbevingen, verzakkingen en beschadigde huizen met al het persoonlijk leed ervan. Nu heerste het gevoel van: We doen het zelf: dichtbij en lokaal. Zo zijn hier bijvoorbeeld bedrijven al heel ver in het ontwikkelen van grootschalige opwekking van waterstofenergie en misschien wordt deze energie wel het nieuwste Groningse exportproduct.”

Wat staat het nieuwe college na de komende Provinciale Statenverkiezingen te doen?

“Het moet mijns inziens de komende jaren gaan over een CO2-neutrale economie, groot- en kleinschalig. Dat wil zeggen door vergroening van de chemie-industrie, bestendiging van de landbouwtransitie en het versterken van energiecoöperaties, op al deze onderdelen de CO2 verminderen. Verder is het noodzakelijk met ons programma ‘Bos en Hout’ aan de slag te gaan aan de randen van dorpen en steden meer groen aan te leggen. We zullen in de toekomst meer behoefte aan koelte hebben, die bossen ons kunnen bieden. Ik geef toe dat die urgentie meer in de stad wordt gevoeld dan in de Ommelanden.”

©Balanina Photography

[Provincie Groningen](#) © foto secretaris-generaal Ban Ki-moon

Désirée Crommelin

© duurzaamplus.nl